

Bijlage 4 | Inschatting benodigde uitgaven voor randvoorwaarden

	Geschatte uitgaven 2025-2035	Toelichting
1 (a) Regelgeving	1-2 miljard	Er wordt aangenomen dat de additionele uitgaven in efficiëntere uitvoering zich ook terugverdienen in de verminderende uitvoeringskosten. Er wordt ~1,6mld gereserveerd voor voldoende bedrijfsruimte door uitgaven aan herontwikkeling en co-investeringen in grond en campussen.^{1,2,3,4}
1 (b) Stikstof	4-13 miljard	Het kabinet Schoof heeft in sept '25 in het <i>vervolgpakket Nederland van het slot</i> ~10,6mld (5,6mld incidenteel en 0,5mld structureel) gereserveerd voor de stikstofproblematiek.⁵ PBL, RIVM en WUR reflecteerden in juli '25 op een breder maatregelenpakket van ~23,6mld om Nederland van het slot te krijgen, dat zou een additioneel 13mld betekenen bovenop de al begrote 10,6mld.⁶ Technologische oplossingen (bijv. mestinjectie, aanzuren van de mest) zoals uitgezocht door de WUR (jan '25) zouden ook de benodigde uitstootreductie kunnen bewerkstelligen voor een jaarlijkse investering van ~0,4mld (4mld over 10 jaar). Dit zou een besparing t.o.v. bovenstaande 13mld kunnen opleveren.⁷
2 Talent	0-1 miljard	Er wordt aangenomen dat de onderwijsmaatregelen binnen het bestaande OCW-budget kunnen vallen. Nederland geeft vergeleken met het EU-gemiddelde 10% meer uit aan onderwijs als percentage van het bbp (5,1%p bbp t.o.v. het EU-gemiddelde van 4,6%p bbp). Er wordt aangenomen dat een “flexicurity”-model niet resulteert in een toename van uitgaven aan sociale zekerheid. Kortere doorbetaling van ziektekosten van 2 naar 1 jaar leidt volgens het CPB tot netto hogere werkgeverspremies voor de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) heeft beperkt effect op de rijksbegroting.¹⁵ Het aantrekken van meer buitenlandse EER en vooral niet-EER studenten heeft op basis van CPB onderzoek via belastingen een positieve bijdrage aan de schatkist.⁸ De uitgaven voor het behouden van de volledige 30%-regeling t.o.v. 27% zijn geschat op ~140mln p.j. vanaf 2027.

3 Energie en netcongestie	10-40 miljard	Om vergelijkbare energieprijzen te kunnen bieden als onze buurlanden is er een inschatting gemaakt van de indicatieve uitgaven. De uitgaven voor een competitieve elektriciteitsprijs hangen sterk af van verschillende factoren zoals de ontwikkeling van de benodigde netwerkinvesteringen (en bijbehorende netwerktarieven), de belastingen, de ontwikkeling van de elektriciteitsvraag over tijd, en bovenal de voordelen die buurlanden geven. De totale uitgaven zijn afhankelijk van welke gebruikersgroepen compensatie krijgen op de netwerktarieven en belasting. De onderkant van de inschatting is gebaseerd op alleen zeer-grootverbruikers, de bovenkant van de inschatting geeft compensatie voor zowel zeer-grootverbruikers en grootverbruikers. We nemen aan dat de netwerktarieven naar verwachting toenemen met 75% tussen nu en 2035 door de kosten van netuitbreiding.⁹ <u>Zeergrootverbruikers (>10 GWh p.j.):</u> voor zeer-grootverbruikers is een uitgave van ongeveer ~1mld per jaar geschat om de energiekosten competitief te maken met directe buurlanden, dit bestaat uit het verlagen van de netwerktarieven (0,7mld), energiebelasting (0,1mld) en het verlengen van de indirecte kosten compensatie (IKC) voor bedrijven die vallen onder de EU ETS.^{10,11,12,13} <u>Grootverbruikers (50 MWh – 10 GWh p.j.):</u> voor grootverbruikers is een uitgave van ongeveer ~3mld per jaar geschat om de energiekosten competitief te maken met directe buurlanden, dit bestaat uit het verlagen van de netwerktarieven met 75% (2,0mld) en het verminderen van de energiebelasting (1,2mld).^{10,11,12,13} Bedrijven met lager elektriciteitsverbruik en consumenten worden in deze inschatting niet meegenomen. Netcongestie: De kosten voor netuitbreiding zijn reeds verwerkt in de stijgende nettarieven. <i>Maatregelen zoals regelbaar gasvermogen kunnen de kosten van netuitbreiding verminderen en de geschatte compensatie mogelijk reduceren.</i>
4 (a) Mainports	2-3 miljard	Voor de zeewaartse uitbreiding van de Haven van Rotterdam is een investering van 2,5mld geschat (50% publieke bijdrage van totale 5mld kosten).¹⁴ Aanvullende duurzaamheidsmaatregelen voor Schiphol (AMS), bovenop de huidige private uitgaven aan duurzame vliegtuigbrandstof (SAF), zouden kunnen worden gefinancierd uit publieke middelen, door het opzetten van bijvoorbeeld een nationaal SAF fond. De geschatte kosten hiervoor zijn ~870mld

		per jaar, welke naar verwachting via de opbrengsten uit de vliegtaks gefinancierd kan worden. ¹⁵
4 (b) Ecosystemen	2 miljard	Er wordt ~2mld aangenomen voor een eerste impuls voor de ecosystemen in de vorm van een fonds voor het Nationaal Agentschap voor Baanbrekende Innovatie.
4 (c) Digitale infrastructuur	0,4 miljard	Voor de kosten van het aanleggen van twee additionele intercontinentale zeekabels is ~0,4mld aangenomen. De kosten voor uitbreiding van andere digitale infra (zoals datacenters) worden grotendeels door private partijen gefinancierd. ¹⁴

Bronnen

- 1) Herontwikkeling Bedrijventerreinen Nederland | Buck Consultants International (2023)
- 2) Van nationale Ruimtelijke Economische Visie naar regionale Redding | Buck Consultants International (2025)
- 3) Actualisatie cijfers ruimte voor economie | stec groep (2025)
- 4) Verkenning inrichting rijksgrondfaciliteit voor gemeenten | Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (2025)
- 5) Vervolgpakket Nederland van het slot | Tweede Kamer der Staten-Generaal (2025)
- 6) Reflectie op MCEN-maatregelenpakket spoor 2 | Planbureau voor de Leefomgeving (2025)
- 7) Innovatie biedt kansen voor minder stikstof en broeikasgassen uit de landbouw maar extensivering blijft | WUR (2025)
- 8) Economische effecten van internationalisering in het hoger onderwijs en mbo | CPB (2019)
- 9) Kamerbrief met Kabinetsreactie op IBO-rapport Bekostiging van de Elektriciteitsinfrastructuur | Ministerie van Klimaat en Groene Groei (2025)
- 10) Elektriciteitsverbruik bedrijven | CBS
- 11) Energiebelasting | Belastingdienst
- 12) Electricity prices components for non-household consumers – annual data (from 2007 onwards) | Eurostat
- 13) Komende jaren toch vergoeding voor hoge elektriciteitskosten industrie | Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2025)
- 14) Projectvoorstellen binnen dit rapport

15) Verkorting loondoorbetaling bij ziekte | CPB (2015)